

Súd: Okresný súd Kežmarok
Spisová značka: 5Csp/8/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8418200378
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 08. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Borovská
ECLI: ECLI:SK:OSKK:2020:8418200378.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Kežmarok sudkyňou JUDr. Erikou Borovskou v spore žalobkyne : U. P., O.. XX.X.XXXX, V. C. XXX, B., pr. zast. JUDr. Igor Šafranko, advokát, AK - Sov hrdinov 163/66, Svidník, proti žalovanému : Poštová banka, a.s. , Dvořákovo nábrežie 4, Bratislava, IČO : 31 340 890, pr. zast. : Advokátska kancelária RELEVANS s.r.o., Dvořákovo nábrežie 8A, 811 02 Bratislava, IČO: 47 232 471, v konaní o zaplatenie 1154,82 Eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Určuje, že zmluvná podmienka uvedená v zmluve o úvere zo dňa 17.4.2008 č. 3728195608, v časti Obchodné podmienky, článok 4, bod 4.6. v znení: „Platby od klienta sa voči pohľadávke banke započítavajú bez ohľadu na to, na aké záväzky bola platba poukázaná v nasledujúcom poradí: 1. na poplatky podľa sadzobníka, 2. úrok z omeškania, 3. úrok z úveru, 4. splátka istiny úveru“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.

III. Žiadna zo strán n e m á právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Žalobou podanou na súd dňa 16.02.2018 sa žalobkyňa s poukazom na zmluvu o úvere zo dňa 17.04.2008 č. 3728195608 domáhala na žalovanej titulom plnenia z bezdôvodného obohatenia zaplatenia 1.154,82 eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.154,82 eur od druhého dňa po doručení žaloby žalovanej do zaplatenia, a určenia, že zmluvná podmienka uvedená v čl. 4 bod 4.6. obchodných podmienok zmluvy o úvere zo dňa 17.04.2008 č. 3728195608 v znení: „Platby od klienta sa voči pohľadávke Banky započítavajú bez ohľadu na to, na aké záväzky bola platba poukázaná, v nasledujúcom poradí: (1) na poplatky podľa Sadzobníka, (2) úrok z omeškania, (3) úrok z úveru (4) splátka istiny úveru“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

2. Žalobu v časti o plnenie z bezdôvodného obohatenia zástupca žalobkyne odôvodnil tak, že dňa 17.04.2008 žalobkyňa uzavrela so žalovanou zmluvu o úvere č.3728195608. Predmetom zmluvy je záväzok žalovanej poskytnúť žalobkyňi úver vo výške 30.000,-Sk (995,82 eur) s konečnou splatnosťou úveru dňa 17.04.2013, ročnou úrokovou sadzbou 24% a ročnou percentuálnou mierou nákladov (RPMN) 26,82%, a záväzok žalobkyne zaplatiť žalovanej 60 mesačných splátok vo výške 943,-Sk (31,30 eur). Zmluva o úvere má charakter zmluvy spotrebiteľskej. Úver poskytnutý žalobkyňi na jej základe je úverom spotrebiteľským v zmysle zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy. Podľa § 4 ods. 2 tohto zákona zmluva o spotrebiteľskom úvere musí o.i. obsahovať náležitosti uvedené v § 4 ods. 2 písm. d), i) , j) a k). V danej veci zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje tieto povinné náležitosti. Preto úver poskytnutý žalobkyňi na jej základe je podľa § 4 ods. 3

zákona č. 258/2001 Z.z. potrebné považovať za úver bez úrokov a bez poplatkov. Plnením žalobkyne nad rozsah výšky poskytnutého úveru 995,82 eur, a to v rozsahu celkom 2.150,64 eur, sa žalovaná na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatila a je povinná bezdôvodné obohatenie vo výške 1.154,82 eur vydať.

3. Uviedol, že zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje nesprávny údaj o RPMN. Podľa internetovej kalkulačky správna výška RPMN na daný spotrebiteľský úver je 32,52 %, nie v zmluve uvedených 26,82%. V zmluve je nesprávne uvedená celková výška nákladov na úver 21.767,08,- Sk (722,53 eur). Celková výška nákladov predstavuje rozdiel medzi sumou, ktorú spotrebiteľ má na úver zaplatiť (výška mesačnej splátky x počet splátok) a výškou poskytnutého úveru. V danom prípade to predstavuje rozdiel medzi sumou 56.580,- Sk (943 ,- Sk x 60 splátok) a výškou úveru 30.000,- Sk, tzn. 26.580,- Sk, nie 21.767,08,- Sk.

4. Žalobnú žiadosť v časti o určenie neprijateľnej podmienky v zmluve o úvere zástupca žalobkyne odôvodnil poukazom na § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka a § 298 ods. 1 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súd môže aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná. Uviedol, že dojednanie v čl. 4 bod 4.6. obchodných podmienok ako súčasť zmluvy o úvere o započítavaní platieb poukazovaných na základe zmluvy žalobkyňou tak, ako je uvedené vo výroku I. tohto rozsudku, poskytuje žalovanej bez ohľadu na vôľu žalobkyne možnosť započítať platby žalobkyne na iný účel, ako je splatenie istiny úveru. Dojednanie umožňuje tak žalovanej postupovať nepredvídateľne a započítavanie platieb sa tak stáva netransparentným. Ustanovenie zakladá nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobkyne ako spotrebiteľa, a je v rozpore s generálnou klauzulou obsiahnutou v ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Na podporu tohto svojho právneho záveru poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 20.09.2011 sp. zn. 6Co 39/2011.

5. V žalobe ako dôkaz zástupca žalobkyne označil a v prílohe predložil listiny: zmluvu o úvere, všeobecné obchodné podmienky pre úver (verzia 1/2007), výpočet RPMN pomocou internetovej kalkulačky na <https://ekonomika.sme.sk/kalkulačky> a potvrdenia žalovanej o vkladoch.

6. V rámci prípravy pojednávania súd uznesením zo dňa 26.11.2018 č.k. 5Csp 8/2018-17 vyzval žalovanú podľa § 167 ods. 2 Civilného sporového poriadku na vyjadrenie k žalobe a pripojeným listinám v lehote 15 dní od doručenia uznesenia. Uznesenie bolo žalovanej doručené dňa 10.01.2019. Zástupca žalovanej podaním doručeným súdu 25.01.2019 navrhol žalobu z dôvodu nedostatku vecnej pasívnej legitímácie žalovanej v spore a premlčania uplatneného nároku v celom rozsahu zamietnuť.

7. Uviedol, že žalovaná dňom 09.02.2017 postúpila svoju pohľadávku voči žalobkyňi zo zmluvy o úvere č. 3728195608 zo dňa 17.04.2008 na spoločnosť Bencont Collection a.s. Preto žalovaná už nie je nositeľom hmotnoprávných povinností a ani práv z tejto zmluvy .

8. Vo vzťahu k námietke premlčania s poukazom na ust. § 103 a § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka a niektoré rozhodnutia súdov uviedol, že skutočnosť, že žalobkyňa poslednú platbu uhradila dňa 24.04.2013, nie je medzi stranami sporná. Vychádzajúc z tejto skutočnosti zastáva názor, že zaplatením poslednej platby žalobkyňa mala už vedomosť o vzniku bezdôvodného obohatenia a kto sa na jej úkor obohatil. Preto subjektívna dvojročná premlčacia doba začala plynúť dňom 24.04.2013 a uplynula dňa 24.04.2015. Keďže žalobkyňa žalobu podala až dňa 16.02.2018, žalobu podala po uplynutí aj trojročnej objektívnej premlčacej doby (rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co 193/2014, rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25Co 1019/2015 zo dňa 27.07.2016, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co 163/2016, rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 67/2011, rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17Co 40/2018). Žalobkyňa žiadnym spôsobom nepreukázala úmysel žalovanej bezdôvodne sa obohatiť. Preto v danej veci neprichádza do úvahy aplikácia desaťročnej premlčacej doby stanovenej pre prípad úmyselného bezdôvodného obohatenia (rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 11Co 46/2017).

9. Uznesením zo dňa 31.05.2019 č.k.5Csp 8/2018-33 súd podľa § 167 ods. 3 Civilného sporového poriadku vyzval zástupcu žalobkyne na vyjadrenie k vyjadreniu žalovanej k žalobe v lehote 15 dní od doručenia uznesenia. Uznesenie bolo zástupcovi žalobkyne doručené dňa 12.06.2019. Na výzvu nereagoval.

10. Súd spor prejednal a rozhodol na pojednávaní konanom dňa 18.08.2020 za prítomnosti zástupcov oboch sporových strán.

11. Zástupca žalobcu trval na podanej žalobe v celom rozsahu. Vo vzťahu k začatiu plynutia subjektívnej dvojročnej premlčacej doby poukázal na judikatúru Ústavného súdu SR s tým, že podľa nej pre začiatok plynutia tejto doby je potrebná skutočná a reálna vedomosť oprávneného o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu (nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 43/2020 zo dňa 12.05.2020, nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 51/2020 zo dňa 09.06.2020). Predložil písomné prehlásenie združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Námestie legionárov 5, Prešov, IČO: 42 176 778, zo dňa 10.08.2020, podľa ktorého žalobkyňa sa o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu v danom prípade, skutočne dozvedela pri návšteve združenia dňa 17.07.2017. Preto pokiaľ žaloba bola podaná dňa 16.02.2018, podaná bola v dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe. V danej veci bola zachovaná aj objektívna premlčacia doba. Na danú vec je dôvodné aplikovať desaťročnú objektívnu premlčaciu dobu, nakoľko existuje tu minimálne nepriamy úmysel žalovanej získať bezdôvodné obohatenie. V čase, keď žalobkyňa zaplatila poslednú platbu (24.04.2013), už viac ako rok existovali rozhodnutia súdov o tom, že obdobné spotrebiteľské úvery je potrebné považovať za úvery bez poplatkov a bez úrokov. Napr. rozsudok Okresného súdu Trenčín sp. zn. 12C 36/2012 zo dňa 02.05.2012, sp. zn. 11C 39/2012 zo dňa 19.10.2012, rozsudok Okresného súdu Bánovce nad Bebravou sp. zn. 3Cb 37/2010 zo dňa 15.06.2011 a ďalšie. Skutočnosť, že žalovaná v tom čase mala vedomosť, že je obdobné zmluvy o spotrebiteľských úveroch nie sú v poriadku, že obsahujú neprijateľné zmluvné podmienky, zakladá minimálne nepriamy úmysel žalovanej obohatiť sa na úkor žalobkyne.

12. Zástupca žalovanej uviedol, že podľa doterajšej judikatúry súdov žaloba vo vzťahu k žalobnej žiadosti o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky sa javí ako dôvodná. Považuje však za absurdné, aby sa spotrebiteľ určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve domáhal po niekoľkých rokoch od zániku zmluvného vzťahu a splnenia všetkých povinností z neho mu vyplývajúcich. Vo vzťahu k premlčaniu za rozhodujúcu považuje predovšetkým otázku dĺžky objektívnej premlčacej doby, ktorú je dôvodné na vec aplikovať. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 238/2017 zo dňa 18.10.2018, podľa ktorého len samotné profesionálne postavenie žalovanej v oblasti poskytovania úverov bez ďalšieho ešte nezakladá nepriamy úmysel žalovanej obohatiť sa. Žalobkyňa v konaní nepreukázala splnenie podmienok pre aplikáciu desaťročnej objektívnej premlčacej doby pri úmyselnom bezdôvodnom obohatení a žaloba bola podaná po uplynutí trojročnej objektívnej premlčacej doby.

13. Súd vo veci vykonal dokazovanie v celom rozsahu návrhov strán a zistil nasledovný skutkový stav :

14. Žalovaná neučinila spornou, a súd na základe výsledkov vykonaného dokazovania nepovažoval za dôvodne spochybnenú skutočnosť, že žalobkyňa dňa 17.04.2008 uzavrela so žalovanou zmluvu o úvere č. 3728195608 tak, ako ju v písomnom vyhotovení predložila žalobkyňa spolu so žalobou (ďalej len „zmluva o úvere“). Na základe tejto zmluvy o úvere sa žalovaná zaviazala poskytnúť žalobkyňi úver vo výške 30.000,- Sk (995,81 eur) a žalobkyňa sa zaviazala zaplatiť žalovanej 60 mesačných splátok vo výške 943,-Sk (31,30 eur). Zmluva o úvere obsahuje ďalej nasledovné údaje: „Celk. výška nákladov 21 767,08 Sk, „Dátum prvej platby do: 17.5.2008“, „Dátum každej ďalšej platby k: 17. dňu v mesiaci“, „Dátum konečnej splatnosti:17.4.2013“, „Úrok. sadzba v % p.s: 24“, a „RPMN banky v % 26,82“.

15. Podľa čl. 3. bodu 2 zmluvy o úvere: „Právne vzťahy neupravené UoÚ sa riadia Všeobecnými obchodnými podmienkami, Obchodnými podmienkami (OP) pre úver, Sadzobníkom poplatkov, Oboznámením spotrebiteľa s niektorými zmluvnými podmienkami dostupnej pôžičky, Oznámením o úrokových sadzbách a informáciami o poistení podľa § 10 zákona č. 340/2005 Z.z.“. Podľa čl. 4 bod 4.6. „Obchodných podmienok pre úver (verzia 1/2008)“, (ďalej len „obchodné podmienky“): „Platby od klienta sa voči pohľadávke Banky započítavajú bez ohľadu na to, na aké záväzky bola platba poukázaná, v nasledujúcom poradí: (1) na poplatky podľa Sadzobníka, (2) úrok z omeškania, (3) úrok z úveru (4) splátka istiny úveru.“ .

16. Medzi stranami neboli tiež sporné, a súd vykonaným dokazovaním nepovažoval za dôvodne spochybnené ani skutočnosti, že na základe zmluvy o úvere žalovaná poskytla žalobkyňi úver vo výške

30.000,-Sk (995,81 eur), a že žalobkyňa na základe zmluvy o úvere žalovanej zaplatila celkom 2.150,64 eur tak, že poslednú úhradu zaplatila dňa 24.04.2013.

17. Podľa § 497 Obchodného zákonníka zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

18. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia predmetnej zmluvy stranami, tzn. dňa 17.04.2008 (ďalej len „Občiansky zákonník“) spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

19. Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

20. Podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

21. Vychádzajúc z cit. ust. § 52 Občianskeho zákonníka spotrebiteľská zmluva nie je osobitným zmluvným typom. Môže ňou byť ktorýkoľvek zmluvný typ upravený Obchodným zákonníkom, Občianskym zákonníkom, iným právnym predpisom alebo aj zákonom neupravená, tzn. nepomenovaná zmluva, ak sú splnené požiadavky kladené na subjekty zmluvy, tzn. ak stranami zmluvy sú dodávateľ a spotrebiteľ. Spotrebiteľskou zmluvou je teda vždy založený právny vzťah, ktorého účastníkom je spotrebiteľ. Zmluva o úvere, ktorú ako zmluvný typ upravuje cit. ust. § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, patrí medzi absolútne obchodné vzťahy, tzn. že v zásade by sa mala vždy spravovať len ustanoveniami Obchodného zákonníka (§ 261 Obchodného zákonníka). Avšak v prípade, ak účastníkom takéhoto obchodného úverového vzťahu je spotrebiteľ, obchodný vzťah založený zmluvou o úvere nadobúda aj spotrebiteľský charakter. V takomto prípade vzťah má zmiešaný spotrebiteľsko - obchodný charakter, ktorý sa prejaví v tom, že sa na neho aplikujú aj normy spotrebiteľského práva ako lex specialis.

22. Medzi stranami nebolo sporným, že zmluva o úvere v prejednávanej veci upravená ust. § 497 a nasl. Obchodníka zákonníka má charakter zmluvy spotrebiteľskej, a že žalobkyňa má v právnom vzťahu založenom touto zmluvou postavenie spotrebiteľa. Žalobkyňa je v zmluve označená ako fyzická osoba - nepodnikateľ. Žalovaná v priebehu konania nepoprela tvrdenia zástupcu žalobkyne, že žalobkyňa vystupuje v predmetnom spore ako spotrebiteľ, nakoľko pri uzatváraní a plnení zo zmluvy o úvere nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Obe sporové strany bez akejkoľvek námietky zhodne argumentovali v spore právnou úpravou spotrebiteľského práva. Z výpisu z obchodného registra je nepochybné, že žalovaná ako banka pri poskytovaní úveru konala v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti. Súd v konaní nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by záver o spotrebiteľskom charaktere zmluvy o úvere v danej veci vážnejšie pochybnili.

23. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

24. Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

25. Podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

26. Podľa § 53 ods.5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

27. Podľa § 3 ods. 5 veta prvá zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č.372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o ochrane spotrebiteľa“) proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva

28. Výhodiskom právnej ochrany spotrebiteľa vo všeobecnosti je postulát, podľa ktorého spotrebiteľ sa ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to vzhľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku vzájomnej kontraktácii, vzhľadom na vyššiu profesionálnu skúsenosť dodávateľa, jeho lepšiu znalosť práva, ľahšiu dostupnosť právnych služieb, a jeho možnosti stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet k zmluvnému rokovaniu pochádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na zmluvné rokovanie pripravený. Pri kontraktácii je využitý moment prekvapenia a neskúsenosť spotrebiteľa. Zákonodarca sa preto pokúsil vyrovnať túto faktickú nerovnosť cestou práva, a to formou obmedzenia autonómie vôle. Podľa čl. 2 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (zákon č. 23/1991 Sb.) každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá. Autonómia vôle však nie je absolútna. Je možné ju zákonom obmedziť za účelom presadenia iného práva či verejného záujmu. V spotrebiteľských vzťahov autonómia vôle je korigovaná zásadou spravodlivosti a zásadou poctivosti (princíp dôvery), vychádzajúc z ktorých je plne dôvodné očakávať (aj vyžadovať), aby sa dodávateľ vo vzťahu k spotrebiteľovi, ktorý ako slabšia a menej informovaná strana je v dôvere v jeho konanie, choval poctivo. Ak takýmto spôsobom dodávateľ nepostupuje, spreneverí sa dôvere spotrebiteľa ako druhého účastníka zmluvného vzťahu, a takému nepoctivému chovaniu nemožno poskytnúť právnu ochranu.

29. Z týchto úvah vychádzajú aj ust. 53 Občianskeho zákonníka, ktoré obsahuje tzv. generálnu klauzulu, podľa ktorej dojednania s spotrebiteľskej zmluve nesmú spôsobovať značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a ak takúto nerovnováhu obsahujú, je takéto dojednanie treba považovať za neprijateľnú podmienku. Výnimku predstavujú len podmienky dojednané individuálne a podmienky týkajúce sa predmetu a ceny plnenia. Procesným prostriedkom umožňujúcim spotrebiteľovi uplatniť ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľskej zmluve je žaloba o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky. Ide o osobitnú žalobu, ktorá svojou povahou nie je určovacou žalobou podľa § 137 ods. 1 písm. c) Civilného sporového poriadku. Ide o osobitný druh žaloby patriacej len spotrebiteľovi, ktorej cieľom je domôcť sa ochrany pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami v spotrebiteľskej zmluve proti porušovateľovi na súde, a ktorá má základ v cit. ust. § 53 Občianskeho zákonníka a § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa. V prípade takejto žaloby nie je potrebné preto tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem. Žaloba vychádza totiž z predpokladu, že dodávateľ porušuje svoju povinnosť nepoužívať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách. Je teda založená na protiprávnom konaní dodávateľa voči spotrebiteľovi a kladným rozhodnutím o takejto žalobe sa priamo nedeklaruje existencia či neexistencia práva spotrebiteľa, ale deklaruje sa existencia či neexistencia nekalej podmienky, ktorá je v spotrebiteľskej zmluve od jej vzniku. Možno ju preto uplatniť len v prípade spotrebiteľskej zmluvy, a na rozdiel od žaloby podľa § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku jej účelom je zabrániť používaniu neprijateľnej zmluvnej podmienky (porovnaj napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo 389/2015 zo dňa 14.09.2016, sp. zn. 6Cdo 127/2017 zo dňa 28.02.2019, sp. zn. 6Cdo 27/2018 zo dňa 28.03.2019). Preto súd argumentáciu žalovanej, že je absurdné, aby sa spotrebiteľ určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve domáhal po niekoľkých rokoch od zániku zmluvného vzťahu a splnenia všetkých povinností z neho mu vyplývajúcich, z pohľadu procesnej prípustnosti žaloby v časti určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky považoval za právne irelevantnú.

30. Podľa čl. 4 bod 4.6. Obchodných podmienok: „Platby od klienta sa voči pohľadávke Banky započítavajú bez ohľadu na to, na aké záväzky bola platba poukázaná, v nasledujúcom poradí: (1) na poplatky podľa Sadzobníka, (2) úrok z omeškania, (3) úrok z úveru (4) splátka istiny úveru“. Toto dojednanie je zakomponované v obchodných podmienkach, ktoré sú súčasťou zmluvy o úvere, a ktoré predstavujú štandardné písomné formulárové obchodné podmienky vopred pripravené bankou, navyše, napísané drobným písmom. Ich obsah žalobkyňa ako spotrebiteľ nemohla nijako ovplyvniť. Mala možnosť iba návrh zmluvy o úvere, vrátane týchto obchodných podmienok, prijať a zmluvu uzavrieť alebo zmluvu neuzavrieť vôbec. Preto súd prijal záver, že čl. 4 bod 4.6. obchodných podmienok ako súčasť zmluvy o úvere nebol dojednaný individuálne.

31. Vychádzajúc z vcelku ustálenej judikatúry súdov súd toto dojednanie v spotrebiteľskej zmluve považoval za neprijateľnú zmluvnú podmienku spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobkyne ako spotrebiteľa, a preto za absolútne neplatné. Súd poukazuje v celom rozsahu poukazuje na závery prijaté súdmi v obdobných veciach, ako napr. v rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 15Co 106/2011 zo dňa 06.06.2012, podľa ktorých: „Uvedené ustanovenie dáva dodávateľovi úveru možnosť použiť splátku aj na iný účel ako na

splatenie istiny, a to bez ohľadu na vôľu žalovanej, ktorá nemá nijakú možnosť túto zmluvnú podmienku ovplyvniť. Použitie splátky na iný účel ako určil spotrebiteľ, môže tak pre bežného spotrebiteľa mať za následok, že spotrebiteľ v dobrej viere plní svoj dlh, tento sa však reálne neznižuje, a to všetko bez toho, aby to spotrebiteľ mohol ovplyvniť. Nekončiace zasielanie výziev, vymáhanie nedoplatkov a následné uplatnenie pohľadávky veriteľa na súde môže u spotrebiteľa, ktorý žije vo viere, že dlh už skôr riadne splnil, vyvolať oprávnený stres. Uvedené ustanovenie zmluvy má za následok založenie nevyváženého vzťahu veriteľa a dlžníka v otázkach plnenia dlhu spotrebiteľa. Nevyváženosť iba podčiarkuje skutočnosť, že vzťah sa v otázke plnenia stáva pre spotrebiteľa netransparentný a konanie dodávateľa v niektorých prípadoch až nepredvídateľným. Spotrebiteľ má pritom oprávnený záujem na prednostnom splnení predpísaných splátok a vždy prioritne istiny. Tento, vždy prítomný záujem slabšej zmluvnej strany vyjadril zákonodarca s účinnosťou od 01. 01. 2008 aj vo vyššie uvádzanom § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ak zmluva umožňuje ľubovôľu dodávateľa v tak závažnej otázke, akou je rozhodovanie o účele platby, a teda svojvoľné rozhodovanie o výške nielen príslušenstva, ale v konečnom dôsledku aj o výške samotnej istiny pohľadávky, nerešpektujúc pritom určenie účelu platby zo strany spotrebiteľa, je zmluva je v tejto časti hrubo nevyvážená. Ustanovenie zmluvy vedúce k opísanému stavu je v neprospech spotrebiteľa a pokiaľ nie je spotrebiteľom osobitne vyjednané, ale je v rámci kontraktácie nadiktované v režime tzv. štandardnej typovej (adhéznej) zmluvy ide vždy o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Neprijateľná podmienka vo formulárovej zmluve je absolútne neplatná (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka)". K rovnakému záveru dospel Krajský súd v Prešove aj napr. v rozsudkoch sp.zn. 15Co 41/2011 zo dňa 19.10.2011, sp. zn. 20Co 144/2014 zo dňa 28.04.2015, sp. zn. 2Co 61/2014 zo dňa 27.05.2015, sp. zn. 12Co 31/2018 zo dňa 07.02.2019, a pod). Preto súd žalobe v časti o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky vyhovel.

32. Jedným z druhov spotrebiteľských zmlúv o úvere sú zmluvy o spotrebiteľských úveroch. Spotrebiteľské úvery v čase uzavretia spotrebiteľskej zmluvy v prejednávanej veci upravoval zákon č.258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o spotrebiteľských úveroch“), ktorý vo vzťahu k Obchodnému zákonníku a k Občianskemu zákonníku má postavenie lex specialis. V danej veci sa súd stotožnil s oboma sporovými stranami, že úver poskytnutý žalobkyni na základe zmluvy o úvere je spotrebiteľským úverom a zmluva o úvere je zmluvou o spotrebiteľskom úvere tak, ako ich definuje Zákon o spotrebiteľských úveroch (§ 2 písm. a) a b) Zákona o spotrebiteľských úveroch).

33. Podľa § 4 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu, inak je neplatná, pričom spotrebiteľ dostane jedno vyhotovenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

34. Podľa § 4 ods. 2 písm. j) a k) Zákona o spotrebiteľských úveroch zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať

j) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
k) priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú k dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 7a ods. 2.

35. Podľa § 4 ods. 3 Zákona o spotrebiteľských úveroch pri nesplnení podmienok podľa odseku 2 je zmluva o spotrebiteľskom úvere platná, ak bol spotrebiteľovi na jej základe

a) poskytnutý spotrebiteľský úver a spotrebiteľ ho začal čerpať alebo
b) dodaný tovar, alebo poskytnutá služba.

Ak však zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa odseku 2 písm. a), b), d) až j), k) a l), poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

36. Z citovaného ustanovení Zákona o spotrebiteľských úveroch vyplýva, že neuvedenie ročnej percentuálnej miery nákladov (ďalej len „RPMN“) a celkových nákladov spojených so spotrebiteľským úverom, čomu sa z pohľadu riadneho splnenia informačnej povinnosti veriteľa voči spotrebiteľovi rovná aj uvedenie nesprávnych údajov o výške RPMN a celkových nákladoch spojených so spotrebiteľským úverom, ktoré pre spotrebiteľa nemajú žiadnu relevantnú informačnú hodnotu, zákon v čase uzavretia predmetnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere sankcionoval tým, že takýto spotrebiteľský úver je potrebné považovať za úver bez úrokov a bez poplatkov. RPMN je podľa preferencie zákonodarcu jedným z najdôležitejších údajov pre spotrebiteľa. Má slúžiť spotrebiteľovi pri rozhodovaní o návrhu zmluvy, tzn.o

tom, či zmluvu vôbec uzavrie, pretože vyjadruje celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom vyjadrené ročným percentom z celkovej výšky úveru. Aby spotrebiteľ mohol vyhodnotiť výhodnosť resp. nevýhodnosť úveru v porovnaní s inými porovnateľnými úvermi na trhu, musí mať už v čase uzatvárania zmluvy presnú informáciu o výške RPMN.

37. Po preskúmaní zmluvy o spotrebiteľskom úvere v danej veci súd dospel k záveru, že výška RPMN a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom sú v zmluve uvedené nesprávne a zmätočne. V zmluve je uvedený údaj o výške úveru 30.000,-Sk (995,82 eur), o celkových nákladoch spotrebiteľa spojených s úverom 21.767,08,-Sk (722,53 eur), o počte mesačných splátok 60, výške mesačnej splátky 943,-Sk (31,30 eur) a o RPMN 26,82% . Údaj o RPMN uvedený v zmluve síce zodpovedá celkovým nákladom spotrebiteľa a výške úveru uvedeným v zmluve. Tieto údaje však nezodpovedajú celkovej čiastke, ktorú sa žalobkyňa podľa údajov o počte a výške splátok zaviazala zaplatiť. Pri počte 60 mesačných splátok a výške mesačnej splátky 943 eur (31,30 eur) sa žalobkyňa zaviazala zaplatiť žalovanej celkom 56.500 eur (1.875,45 eur). Pri nákladoch úveru vo výške 21.767,08,- Sk (722,53 eur) a výške úveru 30.000,- Sk (995,82 eur) celková čiastka, ktorú žalobkyňa mala zaplatiť, tak však predstavuje len 51.767,08,- Sk (1.718,35 eur), nie 56.500 eur (1.875,45 eur). Pri celkovej čiastke, ktorú žalobkyňa podľa počtu a výšky splátok mala zaplatiť, tzn.56.500 eur (1.875,45 eur), RPMN podľa kalkulačiek na výpočet RPMN na stránke [www.openiazoch <http://www.openiazoch>.zoznam.sk](http://www.openiazoch.zoznam.sk), a [www.ekonomika.sme.sk <http://www.ekonomika.sme.sk>](http://www.ekonomika.sme.sk) (viď napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 13.12.2017 sp.zn. 10Co 27/2017) predstavuje 32,52%. V zmluve uvedená RPMN 26,82% je tak uvedená nesprávne, a je vypočítaná na základe údajov, ktoré sú v zmluve uvedené zmätočne.

38. Takéto zmätočné, vzájomne si odporujúce, vyjadrenie jedných z najpodstatnejších náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, by i pri absencii výslovnej úpravy v Zákone o spotrebiteľských úveroch spôsobovalo neplatnosť tejto časti zmluvy v zmysle ustanovení § 37 ods.1 a § 41 Občianskeho zákonníka, nakoľko použitie Zákona o spotrebiteľských úveroch nijako nevyklučuje aplikáciu kódexových ustanovení o vadnosti právnych úkonov (najmä § 37 a § 39 Občianskeho zákonníka). Celková čiastka, ktorú má spotrebiteľ na základe zmluvy zaplatiť, je totiž vyjadrená v zmluve dvojakým spôsobom. Jednak sumou úveru a celkových nákladov s ním spojených, čo predstavuje 51.767,08,- Sk (1.718,35 eur), a jednak sumou získanou vynásobením počtu splátok a ich výšky, čo predstavuje sumu 56.500,- Sk (1.875,45 eur). Z údajov, že žalobkyňa bude platiť 60 mesačných splátok v rovnakej výške 943,- Sk (31,30 eur) , bez akýchkoľvek ďalších poplatkov vyplývajúcich zo zmluvy, nie je pritom absolútne zrejmé, prečo pri uvedenej výške úveru celkové náklady spojené s úverom mali byť len 21.767,08,- Sk (722,53 eur) a celková čiastka, ktorú mala žalobkyňa zaplatiť len 51.767,08,- Sk (1.718,35 eur). Takto špecifikované údaje v zmluve sú pre spotrebiteľa jednoznačne zavádzajúce, lebo prezentujú predmetný úver spotrebiteľovi výhodnejšie, než akým v skutočnosti je.

39. Zmluva o spotrebiteľskom úvere tiež neobsahuje ďalšiu z obligatórnych obsahových náležitostí, a to údaj o priemernej RPMN. Vzhľadom na absenciu (resp. nesprávnosť) údajov o RPMN, celkových nákladov spojených so spotrebiteľským úverom a o priemernej RPMN súd sa stotožnil so žalobkyňou a úver poskytnutý jej na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere v danej veci podľa § 4 ods. 2 písm. j) a k) Zákona o spotrebiteľských úveroch v spojení s § 4 ods. 3 Zákona o spotrebiteľských úveroch považoval za úver bez úrokov a bez poplatkov. S poukazom na tento právny záver, s ktorým sa súd stotožnil, žalobkyňa sa druhou žalobnou žiadosťou domáha na žalovanej titulom plnenia z bezdôvodného obohatenia zaplata 1.154,82 eur s prísl. .

40. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

41. Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

42. Medzi stranami nebolo sporné, a súd nemal dôvodné pochybnosti, že žalobkyni na základy zmluvy o spotrebiteľskom úvere bol úver poskytnutý vo výške 995,82 eur, a že žalobkyňa na základe tejto zmluvy zaplatila 2.150,64 eur . Keďže súd dospel k záveru, že úver poskytnutý žalobkyni je potrebné považovať za úver bez úrokov a bez poplatkov, žalobkyňa tak plnila nad rozsah plnenia, ktoré jej vyplývalo zo

zmluvy o spotrebiteľskom úveru, a žalovaná sa prijatím plnenia nad rozsah tejto povinnosti žalobkyne (tzn. plnením žalobkyne bez právneho dôvodu) bezdôvodne na úkor žalobkyne obohatila. Bezdôvodné obohatenie získané žalovanou tak predstavuje rozdiel medzi sumou 2.150,84 eur a sumou 995,82 eur, tzn. 1.154,82 eur.

43. Žalovaná v rámci procesnej obrany v konaní namietla premlčanie práva žalobkyne na vydanie tohto bezdôvodného obohatenia v celom jeho rozsahu. Súd túto procesnú obranu žalovanej považoval za dôvodnú, a žalobkyni z dôvodu premlčania nároku požadované plnenie z bezdôvodného obohatenia nepriznal. K dôvodom akceptácie námietky premlčania súd udáva:

44. Podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

45. Podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

46. Súd tu predovšetkým dáva do pozornosti záver prijatý Najvyšším súdom SR v rozsudku zo dňa 16.01.2013 sp. zn. 6MCdo 9/2012 vo vzťahu k spotrebiteľským veciam, podľa ktorého: „...Už v rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 1/2012 dovolací súd uviedol, že princíp „vigilantibus iura sriptasunt“ v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach (teda v závislosti od konkrétnych okolností) ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa.“. Aj keď predmetom tohto konania o mimoriadnom odvolaní bolo posúdenie otázky, či exekučný súd je oprávnený skúmať platnosť rozhodcovskej doložky a otázka posúdenia platnosti rozhodcovskej doložky, z odôvodnenia rozhodnutia je zrejmé, že najvyšší súd uprednostnil princíp ochrany spotrebiteľa nie len pri procesnoprávnej otázke (oprávnenie exekučného súdu skúmať platnosť rozhodcovskej doložky), ale aj pri hmotnoprávnom aspekte veci (platnosť samotnej rozhodcovskej doložky), keď dospel k záveru, že „Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov realite praktického života, a teda aj zdravému rozumu, odporuje požiadavka podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov ...zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti, mu nemôže byť na ujmu“.

47. Vo vzťahu k začiatku plynutia subjektívnej a objektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia v danej veci súd poukazuje na nález Ústavného súdu SR zo dňa 30.01.2019 sp. zn. I. ÚS 47/2019-20 vydaný v konaní, v ktorom sťažovateľka namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co 48/2016 z 10.10.2017, v ktorom ústavný súd o.i. uviedol: „K odvolacím námietkam žalovaného odvolací súd udáva, že začiatok plynutia objektívnej premlčacej lehoty v zmysle § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka je s poukazom na uvedené potrebné viazať na okamih úhrady žalobcom. Keďže bezdôvodné obohatenie tvorí jeden celok, rozhodujúce je kedy bezdôvodné obohatenie skončilo. S poukazom na uvedené začala objektívna 3-ročná premlčacia lehota plynúť od vykonania poslednej úhrady t.j. od 17. 06. 2011, odo dňa, keď k bezdôvodnému obohateniu došlo. Návrh bol podaný v objektívnej premlčacej dobe dňa 05. 08. 2013. Subjektívna premlčacia doba na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia začína plynúť odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu, že bol neoprávnený majetkový prospech získaný. Žalobca uviedol, že sa o tom, že v zmluve je rozpor so zákonom dozvedel vtedy, kedy mu vzhľadom na iné uzatvorené zmluvy o úvere hrozilo, že príde o byt a v roku 2013 kontaktoval spotrebiteľské združenie, ktoré mu poskytlo pomoc, tieto zmluvy skontrolovalo a teda vedomosť o tom, že vzniklo bezdôvodné obohatenie a kto je za toto zodpovedný, nadobudol až v priebehu rokov 2013. Súdny vo svojich rozhodnutiach už judikovali, že síce neznalosť zákona neospravedlňuje, avšak ide o spotrebiteľský právny vzťah, žalovaný vystupoval a konal v právnom vzťahu so spotrebiteľom v rozpore so zákonom, resp. v rozpore s princípmi ochrany spotrebiteľa. Sám žalovaný tvrdí, že nejde o zmluvu bez úrokov a poplatkov, teda sám tvrdí, že, nejde o bezdôvodné obohatenie. Tvrdenie žalobcu v odvolaní, že žalobca sa dozvedel skôr, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a že bol neoprávnený majetkový prospech získaný potom (s poukazom aj na tvrdenia žalovaného) nespochybňuje skutkový záver súdu prvej inštancie, že žalobca vedomosť o tom, že vzniklo bezdôvodné obohatenie a kto je za toto zodpovedný

nadobudol až v priebehu rokov 2013, kedy mu vzhľadom na iné uzatvorené zmluvy o úvere hrozilo, že príde o byt a spotrebiteľské združenie zmluvy skontrolovalo a zistil neoprávnenosť plnenia.... Vo veci sťažovateľky je výklad subjektívnej lehoty krajským súdom založený na logických úvahách a správnom výklade zákona...“.

48. Keďže bezdôvodné obohatenie tvorí jeden celok, pre jeho vznik je rozhodujúci okamih, kedy plnenie z bezdôvodného obohatenia skončilo. V danej veci medzi stranami nebolo sporné, že žalobkyňa poslednú úhradu zaplatila dňa 24.04.2013. Týmto dňom teda začala žalobkyni plynúť objektívna premlčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia. Súd zastáva názor, že v danej veci je dôvodná aplikácia trojročná objektívnej premlčacej doby, ktorá tak uplynula dňom 24.04.2016. Pokiaľ žalobkyňa žalobu podala na súd dňa 16.02.2018, súd sa stotožňuje so žalovanou, že žalobkyňa žalobu podala po uplynutí objektívnej trojročnej premlčacej doby, a jej právo na vydanie bezdôvodného obohatenia sa premlčalo.

49. Súd považuje za potrebné však tiež uviesť, že sa nestotožňuje so žalovanou, že žalobkyňa žalobu podala po uplynutí aj dvojročnej subjektívnej premlčacej doby. Aj keď subjektívna dvojročná doba plynie vždy v rámci objektívnej doby, a trojročná objektívna premlčacia doba v danej veci do podania žaloby uplynula, súd vzhľadom na argumentáciu žalobkyne vo vzťahu k desaťročnej objektívnej premlčacej dobe považuje za potrebné vyjadriť sa aj k plynutiu dvojročnej subjektívnej doby v danej veci. Súd tu plne akceptoval závery vyslovené Najvyšším súdom SR, podľa ktorých princíp „vigilantibus iura sriptasunt“ (práva patria bdelym) v spotrebiteľských veciach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa, a podľa ktorých realite praktického života, a zdravému rozumu odporuje požiadavka podrobnej znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Žalobkyňa ako spotrebiteľ vstúpila do zmluvného vzťahu so žalovanou ako veriteľom (bankou) podnikajúcou v oblasti poskytovania spotrebiteľských úverov v dobrej viere, že bankou predložená a vopred pripravená zmluva o úvere obsahuje všetky náležitosti vyžadované v tom čase účinným Zákonom o spotrebiteľských úveroch. Žalovaná dokonca ešte v priebehu celého tohto sporu tvrdila, že zmluva o úvere obsahuje všetky náležitosti vyžadované Zákonom o spotrebiteľských úveroch a že poskytnutý úver nie je dôvodné považovať za úver bez poplatkov a bez úrokov.

50. Zástupca žalobkyne uviedol, že žalobkyňa sa o tom, že žalovaná sa v dôsledku poskytnutia úveru, ktorý je potrebné považovať za úver bez poplatkov a bez úrokov, na jej úkor bezdôvodne obohatila, dozvedela pri návšteve Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Námestie Legionárov 5, Prešov, IČO: 42176788, ktoré ju informovalo, že predmetný úver je potrebné považovať za úver bez úrokov a bez poplatkov, a že došlo k bezdôvodnému obohateniu na jej úkor. Podľa písomného prehlásenia tohto združenia zo dňa 10.08.2020, ktoré zástupca žalobkyne v konaní predložil, žalobkyňa o týchto skutočnostiach bola združením informovaná pri návšteve dňa 17.07.2017. Preto súd, s prihliadnutím na vyšší fyzický vek žalobkyne, od ktorej nemožno vyžadovať detailnú znalosť právnych predpisov a ich účelu, za začiatok plynutia subjektívnej dvojročnej premlčacej doby považoval preto deň 17.07.2017. Subjektívna dvojročná premlčacia doba tak začala plynúť dňa 17.07.2017 a uplynula dňa 17.07.2019. Pokiaľ žalobkyňa žalobu podala dňa 16.02.2018, žalobu podala v dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe. Pre rozhodnutie v danej veci však bolo právne relevantné, že žalobu žalobkyňa nepodala v rámci objektívnej trojročnej premlčacej doby.

51. Vo vzťahu k dvojročnej premlčacej dobe súd len dodáva, že nálezy Ústavného súdu SR, na ktoré zástupca žalobkyne v priebehu konania poukazoval (sp. zn. III. ÚS 43/2020 a sp. zn. I. ÚS 51/2020), nedávajú odpoveď na otázku posúdenia začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby pre vydanie bezdôvodného obohatenia v obdobných veciach. Nálezy iba konštatujú, že rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 67/2011 a sp. zn. 5Cdo 121/2009, túto otázku nevyriešili, a je potrebné, aby sa ňou Najvyšší súd SR v rámci dovolacích konaní zaoberal. Na podporu svojho záveru v tejto otázke však súd poukazuje napr. na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co 148/2018 zo dňa 30.05.2019, podľa ktorého: „Za rozhodujúci pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby pre uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia je potrebné považovať deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal. Nie je pritom rozhodujúce, že oprávnený mal možnosť dozvedieť sa potrebné skutočnosti už skôr. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia sa vyžaduje skutočná (preukázaná), nielen predpokladaná vedomosť oprávneného.“ (Pozri rozhodnutie NS SR sp. zn. 3 Cdo 145/2004, sp. zn. 1 Cdo 67/2011, R 25/1986). Existuje preto obava, že nedôsledným výkladom zákonného termínu „dozvie“, sa potiera rozdiel medzi objektívnou a subjektívnou dobou.

Najzávažnejšie negatívne následky by nastali v prípade rozumovo menej vyspelých osôb, ktorým by sa nanútila povinnosť poznať aplikáciu práva bez ohľadu na úroveň ich mysle. (OGH 3Ob592/77 „Na slabomyselnosť podľa § 879 Abs 2 Z 4 ABGB je potrebný menší stupeň slabosti mysle ako taký, ktorý má za následok nesvojprávnosť“. Inými slovami povedané, nemožno prikázať všetkým bez rozdielu úrovne mysle byť „advokátom“, aj keď ani u advokátov nemožno vylúčiť, že sa o bezdôvodnom obohatení dozvedia až s odstupom času po vykonaní plnenia. Relevanciu má teda to, od kedy sa dotknutá osoba dozvie, že plniť nemala a nie že plnila...V prejednávanej veci sa žalobkyňa o vzniku bezdôvodného obohatenia dozvedela dňa 28.07.2017 v rámci návštevy Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS (čl. 9 spisu). Týmto dňom jej začala plynúť subjektívna premlčacia doba...“.

52. Súd sa nestotožnil s názorom zástupcu žalovanej ani vo vzťahu k aplikácii desaťročnej objektívnej premlčacej doby v danej veci z dôvodu, že ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie. Zástupca žalovanej na preukázanie úmyslu žalovanej získať bezdôvodné obohatenie bez ďalšieho iba uviedol, že v čase, keď žalobkyňa zaplatila poslednú platbu (24.04.2013), už viac ako rok existovali rozhodnutia súdov o tom, že obdobné spotrebiteľské úvery je potrebné považovať za úvery bez poplatkov a bez úrokov. Poukázal napr. na rozsudok Okresného súdu Trenčín sp. zn. 12C 36/2012 zo dňa 02.05.2012, sp. zn. 11C 39/2012 zo dňa 19.10.2012, rozsudok Okresného súdu Bánovce nad Bebravou sp. zn. 3Cb 37/2010 zo dňa 15.06.2011 a ďalšie. Tvrdil, že skutočnosť, že žalovaná v tom čase mala vedomosť, že obdobné zmluvy o spotrebiteľských úveroch nie sú v poriadku, že obsahujú neprijateľné zmluvné podmienky, zakladá minimálne nepriamy úmysel žalovanej obohatiť sa na úkor žalobkyne.

53. Súd zastáva názor, že len súdna prax týkajúca sa spotrebiteľov v obdobných prípadoch nemôže bez ďalšieho založiť nepriamy úmysel veriteľa (či banky alebo nebankového subjektu) poskytujúceho spotrebiteľský úver získať bezdôvodné obohatenie. Rovnako bez ďalšieho úmysel nemôže založiť ani samotný fakt, že veriteľ poskytujúci spotrebiteľský úver je pri poskytovaní úveru v postavení profesionálneho podnikateľa. Na podporu tohto svojho záveru súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 238/2017 zo dňa 18.10.2018, ktorý dal do pozornosti aj zástupca žalovanej strany, ktorým dovolací súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 18Co 110/2016 zo dňa 26.06.2017, a podľa ktorého: „Z civilnoprávneho hľadiska pri bezdôvodnom obohatení nie je možné pri zavinení hovoriť o páchatelovi a o porušení alebo ohrození záujmov chránených Trestným zákonom. Analogicky sa tu však jedná o úmyselné získanie neoprávneného majetkového prospechu, ktorý v tomto prípade predstavuje úmyselné bezdôvodné obohatenie jedného subjektu na úkor druhého subjektu. V prejednávanej veci odvolací súd posúdil bezdôvodné obohatenie žalovaného ako úmyselné, pričom konštatoval nepriamy úmysel žalovaného získať majetkový prospech bez právneho dôvodu na úkor žalobkyne. Z napadnutého rozsudku odvolacieho súdu možno vyvodiť, že uvedený nepriamy úmysel žalovaného je daný určitými faktormi a okolnosťami, ktoré spočívajú v profesionálnosti a odbornosti žalovaného, v dlhoročnom pôsobení žalovaného na finančnom trhu v oblasti poskytovania úverov a pôžičiek, v úmysle žalovaného dosiahnuť zisk dojednaním nekorektných úrokov a odplaty a taktiež v množstve súdnych sporov nebankových subjektov so spotrebiteľmi. Tu dovolací súd konštatuje, že samotné všeobecné skutočnosti (fakty) o profesionálnom podnikateľskom postavení nebankových subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných prípadoch samé o sebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel nebankového subjektu (veriteľa). Ako už bolo vyššie uvedené, v predmetnom prípade je nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia aplikujúc analogiu podľa trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu. Pri bezdôvodnom obohatení je preto dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je potrebné aplikovať 3-ročnú alebo 10-ročnú premlčaciu lehotu. Z uvedeného teda zákonite vyplýva, že v prvom rade je potrebné správne právne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 ods. 2 OZ. Iná situácia nastáva napr. pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu ako pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia veriteľa, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Žalobca musí preukázať, že v čase kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor. V prípade nepreukázania úmyslu žalovaného (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna lehota. Zároveň dovolací súd podotýka, že v prípade, ak nebankový subjekt (veriteľ) koná nekorektne a neuvedie do úverovej zmluvy všetky zákonom predpísané údaje, je

toto jeho konanie zo zákona sankcionované tým, že zmluva sa stáva bezúročnou a bezpoplatkovou. Čo v podstate znamená, že spotrebiteľ je povinný zaplatiť veriteľovi len samotnú istinu úveru (pôžičky). Táto skutočnosť má preto za následok automatickú neplatnosť tých častí zmluvy, ktoré sa týkajú práve odplaty a úrokov za poskytnutý úver. Je preto dôležité správne posúdiť, či je zmluva platná s výnimkou častí o úrokoch a odplate, alebo má ešte také (iné) vady, že je ako celok neudržateľná, a preto v celosti neplatná. Uvedené má tiež dopad na posúdenie, z akého dôvodu bezdôvodné obohatenie vzniklo, čo následne determinuje tak okamih bezdôvodného obohatenia (kedy k obohateniu došlo), ako aj začiatok plynutia objektívnej premlčacej lehoty na uplatnenie nároku z bezdôvodného obohatenia. Dovolací súd preto konštatuje, že právny záver odvolacieho súdu ohľadne toho, že samotný fakt, že nebankový subjekt poskytujúci úver spotrebiteľovi je v postavení profesionálneho podnikateľa vo všeobecnosti bez ďalšieho nemôže zakladať úmysel tohto nebankového subjektu bezdôvodne sa obohatiť na úkor spotrebiteľa. Z uvedeného vyplýva, že právne posúdenie objektívnej premlčacej lehoty súdmi nižších inštancií bolo nesprávne“.

54. Záverom súd k námietke žalovanej strany spočívajúcej v nedostatku jej pasívnej vecnej legitímácie v spore s odôvodnením, že dňa 09.02.2017 pohľadávku zo zmluvy o úvere postúpila na spoločnosť Bencont Collection a.s., udáva, že toto tvrdenie žalovaná predovšetkým ničím nepreukázala. Bolo na žalovanej, aby na preukázanie postúpenia pohľadávky voči žalobkyni zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere označila dôkazy a uniesla v tomto smere svoje dôkazné bremeno. Žalobkyňa nepreložila súdu žiadnu zmluvu o postúpení pohľadávok, a ani iné dôkazy preukazujúce toto tvrdenie. Preto súd v danej veci žalovanú považoval za vecne pasívne legitimovanú. Súd len dodáva, že ak by ku dňu 09.02.2017 skutočne došlo medzi žalovanou a spoločnosťou Bencont Collection a.s. k uzavretiu zmluvy o postúpení pohľadávok (čo všeobecne je súdu z vlastnej činnosti z iných vecí známe) aj vo vzťahu k pohľadávke voči žalobkyni, vzhľadom na poslednú úhradu vykonanú žalobkyňou dňa 24.04.2013, nie je zrejmé, v akej výške a akú pohľadávku z predmetnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere mala žalovaná na uvedenú spoločnosť ku dňu 09.02.2017 (cca o tri roky po jej zaplatení žalobkyňou) postúpiť a aká bola odplata za postúpenie. Vzhľadom na poslednú platbu žalovanej vykonanú 24.04.2013 sa javí javí dôvodný záver, že bezdôvodné obohatenie na úkor žalobkyne získala žalovaná.

55. Podľa § 255 Civilného sporového poriadku súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

56. O náhrade trov konania súd v danej veci rozhodol podľa cit. § 255 Civilného sporového poriadku. Žalobkyňa bola úspešná v časti žiadosti o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky. Vo zvyšnej časti o plnenie z bezdôvodného obohatenia bola úspešná žalovaná. Preto súd vyslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti výrokom I. - III. rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom Okresného súdu Kežmarok na Krajský súd v Prešove (§ 355 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Podľa § 363 Civilného sporového poriadku v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 Civilného sporového poriadku rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.
Ak povinný dobrovoľne nesplní to, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov).